

MARIOLA KWASEK

WZORCE KONSUMPCJI ŻYWNOŚCI W POLSCE

STUDIA
I MONOGRAFIE

ISSN 0239 - 7102

153

WARSZAWA 2012

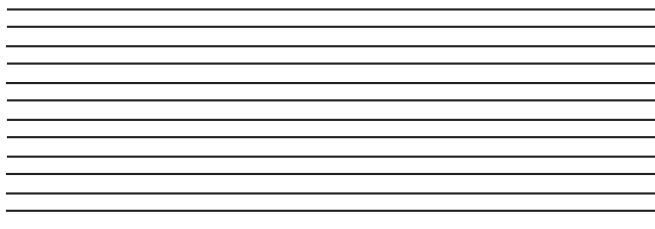
DR INŻ. MARIOLA KWASEK

WZORCE KONSUMPCJI ŻYWNOŚCI W POLSCE

STUDIA
I MONOGRAFIE

ISSN 0239 - 7102

153
WARSZAWA 2012

Autorka publikacji jest pracownikiem naukowym
Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
– Państwowego Instytutu Badawczego

Recenzenci

dr hab. Krystyna Żelazna, prof. nadzw. SGGW
prof. dr hab. Waldemar Michna

Korekta

Krystyna Mirkowska
Barbara Walkiewicz

Redakcja techniczna

Leszek Ślipki

Nakład: 200 egz.

Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB

00-950 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. nr 984

tel.: (22) 50 54 685, (22) 50 54 444 (centrala)

faks: (22) 50 54 636

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

<http://www.ierigz.waw.pl>

Spis treści

WPROWADZENIE	5
I. MATERIAŁ I METODYKA BADAWCZA	10
1. Materiał badawczy	10
2. Metodyka badawcza	13
II. POTRZEBY GOSPODARSTW DOMOWYCH	21
1. Potrzeby żywnościowe w klasyfikacji potrzeb	21
2. Czynniki kształtujące potrzeby gospodarstw domowych	26
2.1. Czynniki ekonomiczne	27
2.2. Czynniki demograficzne	29
2.3. Czynniki kulturowe	36
2.4. Czynniki informacyjno-edukacyjne	36
III. DOCHODY I WYDATKI GOSPODARSTW DOMOWYCH W MIEŚCIE I NA WSI	39
1. Dochód rozporządzalny gospodarstw domowych	39
1.1. Poziom i struktura dochodów w mieście i na wsi	41
1.2. Zmiany w poziomie dochodów w mieście i na wsi	47
2. Wydatki gospodarstw domowych	50
2.1. Poziom wydatków w mieście i na wsi	51
2.2. Zmiany w poziomie wydatków w mieście i na wsi	52
2.3. Zróżnicowanie wydatków konsumpcyjnych na wsi	54
2.4. Struktura wydatków konsumpcyjnych na wsi	57
2.5. Wydatki na żywność w budżetach rodzin miejskich i wiejskich	61
2.6. Struktura wydatków na żywność w rodzinach wiejskich	63
IV. SPOŻYCIE ŻYWNOŚCI W MIEŚCIE I NA WSI	66
1. Definicja spożycia żywności	66
2. Poziom spożycia żywności w mieście i na wsi	69
3. Spożycie naturalne	71
4. Zmiany w spożyciu żywności w rodzinach wiejskich	74
4.1. Spożycie produktów węglowodanowych	74
4.2. Spożycie produktów białkowych pochodzenia zwierzęcego	80
4.3. Spożycie olejów i pozostałych tłuszczów	87
4.4. Spożycie owoców i warzyw	90
4.5. Spożycie napojów bezalkoholowych	93
5. Zmiany w ilościowym spożyciu żywności w mieście i na wsi	95
6. Zmiany w strukturze spożycia żywności w mieście i na wsi	97
V. ZRÓŻNICOWANIE SPOŻYCIA ŻYWNOŚCI NA WSI	99
1. Ilościowe spożycie żywności w przeliczeniu na osobę	100
2. Ilościowe spożycie żywności w przeliczeniu na jednostkę ekwiwalentną	102
VI. WSPÓLZALEŻNOŚĆ MIĘDZY DOCHODAMI A SPOŻYCIEM ŻYWNOŚCI	106
1. Metodyka badawcza	106
2. Zróżnicowanie dochodów i wydatków w gospodarstwach domowych ogółem w Polsce według grup kwintylowych	108

3. Zróźnicowanie spożycia żywności w gospodarstwach domowych ogółem w Polsce według grup kwintylowych	110
4. Współczynniki dochodowej elastyczności popytu na żywność	112
5. Zmiany w spożyciu żywności w gospodarstwach domowych osób najuboższych i najzamożniejszych w Polsce	115
6. Prognoza zmian popytu na żywność na podstawie współczynników dochodowej elastyczności popytu	117
VII. WSPÓLZALEŻNOŚĆ MIĘDZY SPOŻYCIEM ŻYWNOSTCI A ZDROWIEM	120
1. Definicja zdrowia	120
2. Czynniki kształtujące zdrowie	124
3. Główne zagrożenia zdrowotne	129
3.1. Nieprawidłowości w sposobie odżywiania się ludności	130
3.2. Aktywność fizyczna	133
4. Główne przyczyny zgonów ludności miejskiej i wiejskiej	135
5. Korelacja między umieralnością na przewlekłe choroby niezakaźne a spożywaniem owoców, warzyw, mleka i ryb	136
6. Programy zdrowotne realizowane w Polsce	141
7. Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna społeczeństwa	144
VIII. SPOŻYCIE ŻYWNOSTCI W ASPEKTCIE ZALECEŃ ŻYWIENIOWYCH	146
1. Racjonalizacja żywienia	146
2. Zalecenia żywieniowe	148
3. Realizacja zaleceń żywieniowych przez mieszkańców miast i wsi	157
4. Kampanie reklamowe	167
IX. WYZNACZANIE WZORCÓW KONSUMPCJI ŻYWNOSTCI W POLSCE METODĄ WARDA	169
1. Dobór zmiennych diagnostycznych	169
2. Standaryzacja zmiennych diagnostycznych i wyznaczenie macierzy odległości taksonomicznych	172
3. Hierarchiczna aglomeracyjna metoda Warda	173
4. Charakterystyka wyróżnionych skupień	176
5. Interpretacja wyników	177
X. GRUPOWANIE KRAJÓW UNII EUROPEJSKIEJ WEDŁUG WZORCÓW KONSUMPCJI ŻYWNOSTCI	183
1. Bilanse żywnościowe	185
2. Wyznaczanie wzorców konsumpcji żywności w krajach Unii Europejskiej metodą Warda	186
3. Wzorce konsumpcji żywności w krajach Unii Europejskiej	199
PODSUMOWANIE	207
Bibliografia	219
Aneks tabelaryczny	233
Streszczenie	273
Summary	274